

Posudek dizertační práce:

TEOLOGIE MAGIE. Magie jako (dosud) nereflektovaná část teologie pozemských skutečností.

Mgr. Michal Plos

Dizertační práce, která je předmětem tohoto posudku je teologické pojednání, takže se omezuji jen na jeho psychologické aspekty a pasáže týkající se magie.

Jedná se tu především o první část předmětné dizertační práce, kde je zpracována religionisticko-antropologická analýza teorií magie, zahrnující četné psychologické aspekty, i když jsou tu uváděny především kulturně-antropologické a sociologické teorie magie. Autor této práce tyto teorie velmi podrobně a kriticky namnoze objeveně analyzoval s prokazatelným závěrem, že jsou zjednodušující a neadekvátní v tom, že zaměňují oprávněně esotericky chápanou magii, s čarodějnictvím, a také jako systém pověr a primitivního myšlení. V jeho oprávněné kritice tohoto pojetí magie v podstatě jako lidového čarodějnictví však chybí jen poukaz na kulturně-antropologický objev C. Lévi-Strausse (1962, čes. 1972 - *Myšlení přírodních národů*), že magické myšlení není myšlení primitivní, inferiorní, nýbrž prostě myšlení jiného druhu. Také jeho poukaz na úzké souvislosti esotericky chápané magie a teologie je empiricky oprávněný.

V druhé části zabývající se magií jako součástí náboženství, přinesl autor této práce, kromě celé řady zajímavých a podstatných postřehů, velmi podrobný, o reprezentativní literaturu se opírající, přehled dějin magie, počínaje antickým obdobím až po křesťanské problémy s magií, kdy je znovu, zjednodušeně řečeno, jen velmi úzce spojována s činností čarodějnic ve spojení s ďáblem (tedy jako hříšné maleficium), a tvoří obsah démonologických pojednání řady významných teologů, ačkoli má jako jedna z forem metafyziky či filosofie transcendentna také svou dimenzi „bílou“, na přelomu pohanství a křesťanství vzniklou teurgii (Jaamblichos, Porfýrios) a v rovině teologické či metafyzické v období křesťanském vzniklou angelologii. Zejména pak historická epocha magie a její konfrontace s teologií a křesťanskou kulturou je obdivuhodná nejen pro početné autorovy postřehy k dané problematice, její podrobné zpracování, konvenční přístup v mnohém překračující, ale i pro hluboké znalosti a zaujetí, které autor této náročné dizertační práce nepochybně prokázal

K obsahu této dizertační práce, kromě připomínky shora uvedené, nemám žádné podstatné výhrady. Mám jen několik následujících nepodstatných připomínek: na str. 34 dole je to nejasný význam spojení slov „operátérem operace“; na str. 47 je, myslím, významově nepřiměřeně použito slovo „habitus“ ve vztahu k pojmu genofondu; na str. 112 dole, myslím, že teze „nic nebylo v rozumu, co dříve nebylo ve smyslech“ není „Aristotelický konstrukt“, nýbrž sporná gnoseologická teze Johna Locka. Autorovo vymezení slov magie a magické je ovšem diskutabilní jako ostatně všechny dosud o to učiněné pokusy, je však přijatelné. V pasážích týkajících se psychologie lze ovšem najít nejednotně diskutabilní výroky, avšak nenašel jsem zde žádná zásadní pochybení.

Z hlediska své kompetence pro posouzení částí týkajících se psychologických stránek a fenoménu magie, pokládám tuto dizertační práci za vynikající a autorovi doporučuji její knižní publikování.

7. května 2019.

prof. PhDr Milan Nakonečný